

Cultura i Espectacles

La poeta i pintora Felícia Fuster, veu ignorada de la cultura catalana, va morir diumenge a la matinada a París

El gust de la sal

David Castillo
BARCELONA

Tot i que la salut de la poeta i pintora feia anys que la maltractava, Felícia Fuster va morir diumenge a la matinada a 91 anys a París, on havia viscut més de seixanta anys. A la capital francesa va fer de tot, va triomfar professionalment i va fer-se un patrimoni, que després ha servit per crear una fundació amb finalitats altruistes, on es dediquen a becar alumnes sense possibilitats econòmiques per fer estudis superiors. Un bell objectiu, com ho ha estat la seva breu però fulgurant obra artística, tant en la pintura com en la poesia, seguint la famosa sentència horaciana.

Quan vaig llegir per primer cop Felícia Fuster se'm va quedar gravat el comentari d'Alexander Pope quan deia que és la forma verbal i no el contingut el que produeix la impressió de novetat. Érem a mitjan de la dècada de 1980, Felícia era, per als cadells que entràvem en la literatura catalana, una senyor, però també ens adonàvem que tenia moltes coses a dir i d'una manera esplendorosa: "Com una copa / que es trenca de tan plena / vinc a vessar-me / entre els teus dits. Qui em torna / el vent, el llamp, l'esquerda?"

No calia ser un savi per penetrar en aquell univers de sensacions que, com la seva pintura, enfo-

cava el detall. Podia ser un esdeveniment de joia o un desastre, però ella ho presentava com una cosa nova, un petit terrabastall de lirisme contingut, de plenitud.

Una lectura estimulante
Felícia Fuster va aparèixer en uns anys fonamentals per a la represa de la literatura catalana. S'acabava el temps dels grans noms, però un estol de nous escriptors germinaven després de la travessa del desert. La lectura de Felícia va ser tan estimulante com la de Montserrat Abelló, M. Àngels Anglada, Quima Jaume i altres autores que havien quedat eclipsades, com ara Zoraida Burgos, Fina Vidal i les valencianes Carmelina Sánchez-Cutillas i Ma-

El seu univers de sensacions, tant en poesia com en pintura, enfocava el detall

ria Beneyto. Aquestes escriptores, al costat de Gerard Vergés, ens van semblar més estimulants que noms consolidats, però que practicaven uns models indigeribles.

Els primers llibres, *Una cançó per a ningú* i

Trenta diàlegs inútils, amb pròleg de Maria-Mercè Marçal; *Aquelles cordes del vent*, amb pròleg de Francesc Parcerisas, i *l'encara*, van suposar una irrupeió dins el panorama canviant dels vuitanta.

En el volum *Obra poètica* (Proa, 2010), la curadora Lluïsa Julià observava amb encert l'ambició del conjunt i també l'amalgama de registres estròfics; des de cançons, tankes i haikus fins als sonets i les sextines al costat de formes lliures: "Sempre amb un domini de les tècniques, el ritme, l'estructura del poema, l'arquitectura del llibre. És una obra compacta, d'una modernitat evident, singular i lliure. La investigació del llenguatge hi és central. Fuster accepta el risc de desfer i refer els mots, el seu significat, el seu so."

L'obra completa dóna la perspectiva d'un viatge llarg, però, així mateix, es fixa en l'esquerda d'un mur quan contempla el de Jerusalem enmig d'un sàbat. Tot plegat té un aire solemne, però també juganer, d'una moral colpidora i alhora profundament quotidiana...

Els seus defensors

Grans noms de la literatura catalana li van fer costat. Dels esmentats Marçal, Parcerisas i Julià fins a Sam Abrams i Albert Ràfols-Casamada. Sembla que va ser ahir quan Maria-Mercè Marçal va escriure que s'havia sentit

L'artista Felícia Fuster, al seu estudi, en una imatge de fa anys ■ FUNDACIÓ FELÍCIA FUSTER

imantada pels versos de Felícia: "És difícil, segurament impossible, d'explicar aquest estrany fenomen, magnètic o màgic, que fa que unes paraules, unes frases, d'algú que ens és absolutament desconegut —sense rostre, sense edat, sense contorns, sense paisatge que no sigui el seu món imaginatiu i verbal— puguin atrapar-nos amb tanta força que no es deixin abandonar fins al final." En aquelles mateixes primeres línies de Marçal es recollia un fragment autobiogràfic, on Felícia recordava el seu naixement a la Barceloneta, "abans de les nines he conegut el gust de la sal". ■

La pintura del silenci

Tot i que alguns podrien pensar, i segur que n'hi ha que ho pensen, que l'obra plàstica de Felícia Fuster està vinculada amb l'informalisme francès, ella sempre va reivindicar la seva connexió amb l'informalisme català. No és difícil ensumar-hi alguna cosa d'Amèlia Riera i també del Ràfols-Casamada de primera època. Però influències a part, la pintura de Fuster, poc i mal coneguda, s'erigeix amb veu pròpia. Una veu que es va fer escoltar als anys quaranta, quan va presentar una exposició d'esperit molt trencador a la galeria Syra.

Després, tots coneixem la història, va ploure molt, massa, i els somnis avantguardistes es van truncar. Més que veu, el que tenia propi Fuster era el silenci, tan evocador i invocador en les seves teles sobretot a partir dels dos viatges iniciàtics que va fer, als anys vuitanta i noranta, al Japó i a la Xina. En va tornar una altra Felícia Fuster. Les reminiscències de les cultures orientals, que Fuster va passar per un sedàs melancòlic, tot i que d'anhels vitals, van impregnar el seu art d'una forta aura còsmica. ■ MARIA PALAU